



GLADSAXE

A stylized illustration of a swallow in flight, with its wings spread, flying over a green map of the Gladsaxe region. The map is outlined in white and set against a circular background that resembles a globe with blue and green segments.

# Gladsaxe nedsætter CO<sub>2</sub>-udledning

Gladsaxe Kommune  
Forsyningsafdelingen  
Rosenkæret 39  
2860 Søborg

[gladsaxe.dk/klima](http://gladsaxe.dk/klima)  
E-mail: [klima@gladsaxe.dk](mailto:klima@gladsaxe.dk)

# CO<sub>2</sub>-handlingsplan 2010-2020

**GLADSAXE KOMMUNE**

By- og Miljøforvaltningen  
Juni 2010

# **CO<sub>2</sub>-handlingsplan for Gladsaxe Kommune 2010-2020**



# Indholdsfortegnelse

Ny indsats for klimaet i Gladsaxe .....	2
1. Rammer for indsatsen.....	3
2. CO <sub>2</sub> -mål for Gladsaxe 2020 .....	5
3. Gladsaxe Kommune som virksomhed.....	10
4. Boliger .....	13
5. Erhverv .....	16
6. Trafik.....	19
7. Energiforsyning.....	22

## Bilag

Bilag 1	Oversigt over tiltag og forslag til nye aktiviteter
Bilag 2	Miljøvurdering – Udkast til CO <sub>2</sub> -handlingsplan

## Ny indsats for klimaet i Gladsaxe

Klimaet og den måde, vores daglige gøremål påvirker det på er for alvor kommet på dagsordenen. Vi står over for en stor og meget kompleks udfordring, som kan tage pusten fra de fleste. Heldigvis har vi også allerede mange løsninger indenfor rækkevidde. Hvis vi satser på energibesparelser og vedvarende energi, er vi godt på vej. Vi skal ikke opfinde nye, avancerede løsninger - men udnytte al vores eksisterende viden. Udfordringen bliver at få bredt kendte teknologier ud. Det handler derfor om at finde nye måder at samarbejde på, og det er et af grundelementerne i denne CO<sub>2</sub>-handlingsplan.

Planen er Gladsaxe Kommunes forslag til, hvordan vi som kommune kan bidrage til at sænke CO<sub>2</sub>-udledningen sammen med borgere og virksomheder. Gladsaxe Kommune vil gå foran og sætte en række tiltag i gang, der reducerer den CO<sub>2</sub>-belastning, som kommunens egne aktiviteter giver anledning til. Men da de kommunale aktiviteter er årsagen til en meget lille del af CO<sub>2</sub>-belastningen i Gladsaxe, har vi med denne plan valgt at sætte som mål, at Gladsaxe Kommune også kan bidrage aktivt til at reducere CO<sub>2</sub>-belastningen fra boliger, erhvervsliv og transport i vores kommune. Dette mål kan kun nås gennem samarbejde – og ved at stille viden til rådighed, når hver enkelt borger og virksomhed skal træffe beslutninger, som påvirker klimaet. Det betyder, at denne plan retter megen opmærksomhed på det samarbejde, vi skal udvikle med den brede kreds af aktører i Gladsaxe, der kan påvirke CO<sub>2</sub>-udledningen positivt.

I Gladsaxe har vi tradition for at skabe muligheder for alle, og det er netop vores styrke. Når frontløberne har vist vejen, står vi klar til at sprede indsatsen ud. Vores mål om 25 procent nedgang i CO<sub>2</sub>-udledningen frem til 2020 er et ambitiøst, men realistisk mål, hvis vi samarbejder på tværs af sektorer, interesser og fysiske rammer.

CO<sub>2</sub>-handlingsplanen er sat sammen af en række indsatser fordelt på fem indsatsområder. Nogle indsatser er vi allerede i gang med, andre skal vi først i gang med at udvikle. Nogle af indsatserne medfører umiddelbare CO<sub>2</sub>-reduktioner, mens andre går på tværs og understøtter en positiv udvikling på lang sigt.

CO<sub>2</sub>-handlingsplanen er Gladsaxe Kommunes bidrag til en global løsning på klimaudfordringen, og med den etablerer vi et langt, sejt træk. Selvom udfordringen er ny, er løsningerne i høj grad kendte, og det giver mulighed for at handle med det samme. Gladsaxe Kommune ønsker at fungere som inspirator, igangsætter og koordinator i en indsats, der samler kræfterne på tværs af Byråd, medarbejdere, borgere og virksomheder. Vi glæder os til at løfte i flok og ikke mindst til at høste frugterne af samarbejdet.

Karin Søjberg Holst  
Borgmester

# 1. Rammer for indsatsen

Gladsaxe Kommune har kun få håndtag at dreje på, når det kommer til at regulere CO<sub>2</sub>-udledningen. Der er ingen lovgivning, der forpligter kommuner til en aktiv indsats for at sænke CO<sub>2</sub>-udledningen – og der er begrænsede virkemidler til rådighed i en frivillig indsats. Gladsaxe Kommunes rolle som myndighed er i denne sammenhæng begrænset til at fastlægge langsigtede rammer, som kan understøtte, at udviklingen går i den rigtige retning.

Denne plan bygger altså udelukkende på, hvad vi ad frivillighedens vej kan nå. Derfor spiller inspiration og motivation af lokalsamfundet en stor rolle i mange af de tiltag, som planen præsenterer.

For Gladsaxe Kommune ønsker at gøre sit til, at Danmark lever op til forpligtelsen til at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen. Med denne plan skyder vi de næste ti års arbejde i gang. Planen sætter mål for indsatsen og præsenterer en række tiltag, som vi sætter i gang nu – samt en række forslag til nye aktiviteter, som vil være input til budgetlægningen i årene fremover.

Desværre handler klimaindsatsen ikke kun om at forebygge. Arbejdet handler i høj grad også om at styre og afhjælpe de problemer, der allerede er opstået som følge af ændringer i vores klima. Det drejer sig blandt andet om de oversvømmelser, vi ser hvert år. Denne del af klimaindsatsen er også på dagsordenen i Gladsaxe Kommune - men indgår ikke i denne plan.

Det er vigtigt at sikre, at klimaindsatsen spiller sammen med de langsigtede rammer for udviklingen i kommunen. Derfor er der lagt vægt på, at denne CO<sub>2</sub>-handlingsplan spiller godt sammen med de øvrige planer, der er vedtaget af Byrådet – for eksempel Agenda 21-planen og planen for udbygning af fjernvarme.

Arbejdet med tiltagene i denne plan skal foregå over en periode fra 2010-2020.

## Hvor skal vi sætte ind?

Ser man på CO<sub>2</sub>-udledningen fra de kommunale aktiviteter som for eksempel drift af skoler og institutioner, indsamling af affald samt den sociale indsats, udgør den en meget lille del af den samlede udledning af CO<sub>2</sub> i Gladsaxe.

Men som kommune har vi også mulighed for at gøre en forskel blandt borgerne og virksomhederne. Derfor er det et omdrejningspunkt i indsatsen at inspirere og motivere lokalsamfundet til at gøre en frivillig indsats. Vi vil naturligvis gå foran og feje for egen dør. Det betyder, at der skal ske en effektivisering og optimering af de kommunale aktiviteter, så de ikke udleder mere CO<sub>2</sub> end højst nødvendigt. Men sideløbende med et fokus på CO<sub>2</sub>-udledningen fra kommunens egne aktiviteter, vil vi prioritere at samarbejde med virksomheder og boligsektorer om at nå resultater gennem for eksempel energibesparelser. Gladsaxe Kommune har ansat en medarbejder, der skal knytte nye kontakter og sætte samarbejdet i gang over de kommende år.

Information og dialog med borgere og erhvervsliv om klima er et gennemgående og vigtigt element i de indsatser, som præsenteres med denne plan. Kampagner, arrangementer, møder, netværksdannelse, information, øget vejledning og aktiv deltagelse via hjemmesiden og andre digitale medier er nogle af de virkemidler, Gladsaxe Kommune vil bruge for at bidrage til, at vi alle ændrer adfærd i en mere klimavenlig retning. Mange af aktiviteterne er tværfaglige og vil ske i et samarbejde mellem flere forvaltninger og i samspil med eksterne parter.

En meget vigtig del af indsatsen bliver desuden at følge op på resultaterne. Vi vil løbende følge, hvordan det går i forhold til at nå de opstillede mål - men også evaluere og vurdere, om der er behov for at justere mål og indsats.

CO<sub>2</sub>-handlingsplanen er bygget op om fem indsatsområder, hvor der for hvert område præsenteres initiativer, som Gladsaxe Kommune vil sætte i gang – samt forslag til nye aktiviteter, som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt. Afsættet er en opgørelse over den samlede CO<sub>2</sub>-udledning i Gladsaxe – samt beregninger af, hvordan udledningen fordeler sig på de fem indsatsområder – og af potentialet for at reducere CO<sub>2</sub>-belastningen på de enkelte områder.

### **Beregningsmæssige forudsætninger for planen**

Opgørelsen af den samlede CO<sub>2</sub>-udledning fra Gladsaxe er udarbejdet ved hjælp af avancerede modelberegninger udarbejdet af Kommunernes Landsforening, også kaldet "KLs CO<sub>2</sub>-beregner". Opgørelsen er beregnet for 2007, fordi senere data fra blandt andre energiselskaber ikke var til rådighed på tidspunktet for beregningen (april 2009). Der er regnet i faktiske tal.

Data for forbruget af el, fjernvarme og naturgas er indhentet fra DONGenergy, Gladsaxe Fjernvarme og HNG. Olieforbruget er skønnet ud fra Energistyrelsens nationale statistik. Udledning af metan og lattergas er baseret på oplysninger fra Miljøstyrelsens database ISAG (affaldsdeponi) og oplysninger fra Lynetten og Mølleåværket (spildevandsbehandling). Lattergas og metan udledningerne er omregnet til CO<sub>2</sub>-belastning på baggrund af omregningsfaktorer fra Det Internationale Klimaforskningspanel (IPCC).

Vurderingen af potentialer for CO<sub>2</sub>-reduktioner i Gladsaxe er baseret på rapporten "Idekatalog over CO<sub>2</sub>-reduktioner i Gladsaxe Kommune", august 2009, samt tekniske baggrundsrapporter om boliger, erhverv og trafik i kommunen. Idekataloget kan hentes på [www.gladsaxe.dk](http://www.gladsaxe.dk)

Der er udarbejdet en oversigt i tilknytning til CO<sub>2</sub>-handlingsplanen, som nærmere beskriver de tiltag og forslag til nye aktiviteter, som vil kunne bidrage til at vi når i mål. Oversigten indgår i handlingsplanen som bilag 1.

Vi har vurderet, at CO<sub>2</sub>-handlingsplanen er omfattet af Lov om Miljøvurdering af Planer og Programmer. Derfor er der udarbejdet en miljøvurdering af CO<sub>2</sub>-handlingsplanen. Miljøvurderingen indgår som bilag 2.

## 2. CO<sub>2</sub>-mål for Gladsaxe 2020

Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe med 25 procent i 2020, set i forhold til niveauet i 2007. Det svarer til en reduktion over 10 år på cirka 107.500 tons CO<sub>2</sub>.

CO<sub>2</sub>-udledningen fra Gladsaxe Kommune som geografisk område udgjorde i 2007 omkring 430.000 tons. Målt per indbygger svarer det til omkring syv tons CO<sub>2</sub>. En gennemsnitsdansker udleder cirka 12 tons om året. Det lavere tal for Gladsaxe skyldes, at der ikke drives landbrug i kommunen, og at der er meget lidt tung industri. Derudover er der en stor andel af etageboliger og rækkehuse i forhold til en gennemsnitskommune i Danmark. Energiforbruget i sådanne bygninger er lavere end i for eksempel parcelhuse.

*Fakta!*

**Gladsaxe i tal:**

*Gladsaxe Kommune udgør et areal på 2.500 ha.*

*Der er 62.578 indbyggere i Gladsaxe Kommune.*

*Hele 57 procent af indbyggerne bor i etageboliger, 22 procent bor i parcelhuse, mens 21 procent bor i rækkehuse.*

*Kilde: Gladsaxe i tal 2008*

**Gladsaxe Kommune ønsker at følge FN's klimaanbefalinger**

FN har gjort det meget klart, at den globale temperatur ikke må stige mere end to grader, hvis vi skal undgå, at klimaforandringerne kommer helt ud af kontrol. For at holde temperaturstigningen under denne

kritiske grænse vurderer FN's klimapanel, at CO<sub>2</sub>-udledningen globalt set skal toppe senest i 2015 og derefter begynde at falde. For at opnå dette, vurderer FN, at rige lande som Danmark skal reducere sin egen CO<sub>2</sub>-udledning med 40 procent inden 2020.

Gladsaxe Kommune ønsker at leve op til FN's anbefalinger. Imidlertid er kommunens muligheder for at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen på mange områder afhængig af hvilke politiske initiativer, der tages af Folketinget, og hvilke økonomiske muligheder og politiske styrereds-kaber, som kommunen har til rådighed.

For eksempel har det betydning for CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe Kommune, hvis Folketinget træffer beslutning om at investere i den kollektive trafik eller at sænke billetpriserne. På samme måde vil det begrænse CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe, hvis for eksempel tilskud og lånemuligheder til energirenovering i private og almene boliger bliver bedre, og hvis en større del af energiforsyningen sker med vedvarende energi.

Gladsaxe Kommune vil derfor fortsat søge at påvirke Folketinget til at gennemføre forslag, som kan fremme reduktion af CO<sub>2</sub> og forbedre kommunernes muligheder for at føre en aktiv klimaindsats.

Da CO<sub>2</sub>-reduktionen i Gladsaxe er afhængig af, hvilke beslutninger blandt andet Folketinget træffer, og da der hele tiden opstår nye muligheder i indsatsen, vil Byrådet revidere CO<sub>2</sub>-handlingsplanen første gang to år efter vedtagelsen. Hvis dette giver flere muligheder, øges ambitionen. Det sikrer, at Gladsaxe Kommunes mål for CO<sub>2</sub>-reduktionen – og den indsats, der følger med målene, bliver tilpasset efter nye muligheder og den nyeste viden på området.

### Hvordan ser fremtiden ud, når det gælder CO<sub>2</sub>-reduktioner?

Beregninger viser, at hvis udviklingen fortsætter som i dag – uden særlige initiativer, der reducerer CO<sub>2</sub>-udledningen, så vil CO<sub>2</sub>-udledningen *stige* med ni procent over de næste ti år. Dette scenario kaldes basisudviklingen og er illustreret i Figur 1 som den røde linje.

Folketinget har allerede igangsat en række nationale initiativer, som vil medføre CO<sub>2</sub>-reduktioner – også i Gladsaxe. Det handler især om udbygning med vedvarende energikilder som vind, biomasse og sol i produktionen af elektricitet og fjernvarme, men også om tiltag på for eksempel trafikområdet. De nationale initiativer vil reducere CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe med 16 procent i forhold til udledningen i 2007. Effekten af de nationale initiativer er illustreret med den grønne linje i Figur 1.

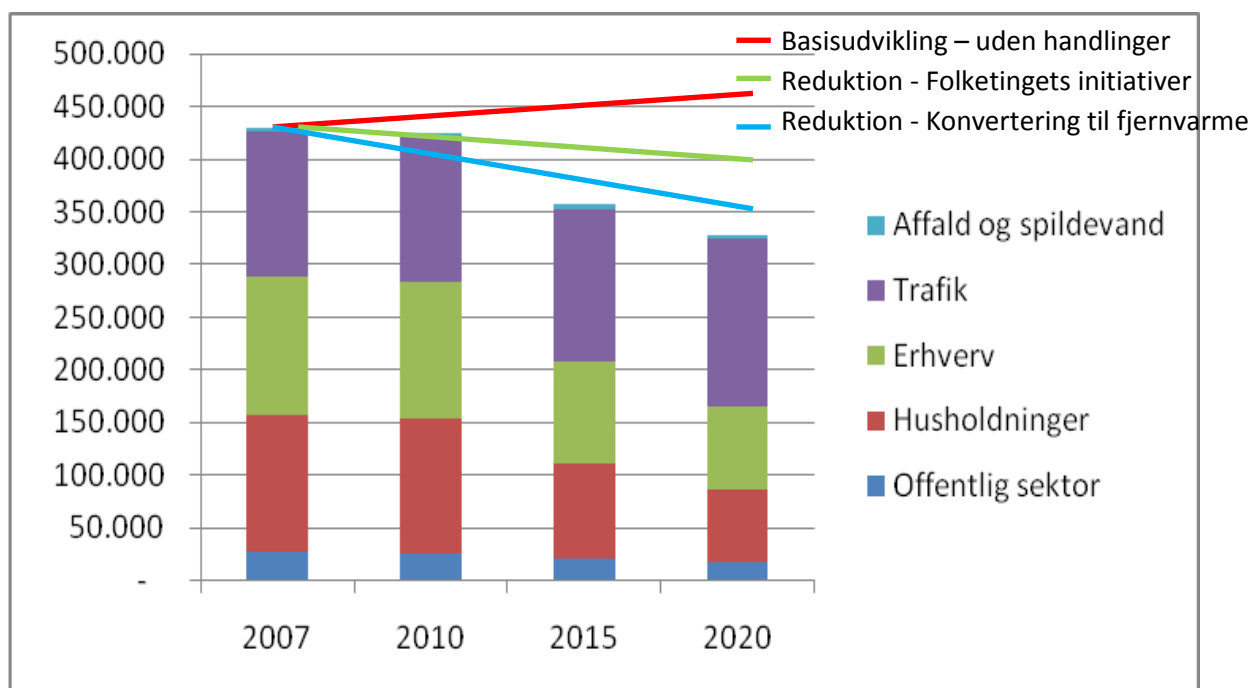
Gladsaxe Fjernvarme og I/S Vestforbrænding planlægger at udvide fjernvarmeforsyningen i Gladsaxe. Denne udbygning vil reducere CO<sub>2</sub>-udledningen med yderligere med ni procent<sup>1</sup>. Fjernvarmeudbygningen er illustreret med den blå linje i Figur 1.

For at nå målet om en samlet CO<sub>2</sub>-reduktion på 25 procent i 2020, skal der altså ske en yderligere reduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe på ni procent. Søjlerne i Figur 1 illustrerer Gladsaxe Kommunes mål om 25 procent reduktion – fordelt på fem indsatsområder: offentlig sektor, husholdninger, erhverv, trafik samt affald og spildevand. Denne handlingsplan giver anvisninger på, hvilke aktiviteter og indsatser der kan bidrage til at nå målet.

<b>Oversigt over bidrag til CO<sub>2</sub>-reduktioner i Gladsaxe</b>	
Stigning i CO <sub>2</sub> -udledning uden handling	<b>+ 9 %</b>
Reduktion forårsaget af Folketingets initiativer	<b>- 16 %</b>
Reduktion fra konvertering til fjernvarme	<b>- 9 %</b>
Reduktion fra øvrige forslag i denne CO <sub>2</sub> -handlingsplan	<b>- 9 %</b>
<b>Samlet</b>	<b>- 25 %</b>

<sup>1</sup> De ni procent er baseret på emissionsfaktorer fra Varmeplan Hovedstaden, det vil sige stigende mængder vedvarende energi i forsyningen.





Figur 1: Illustration af CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe Kommune fordelt på bidrag fra nationale initiativer, fjernvarmeudbygning og de foreslåede indsatser i denne CO<sub>2</sub>-handlingsplan.

### Økonomien bag tiltagene i denne plan

Der er ikke et særligt budget for Gladsaxe Kommunes klimaindsats. Det er fordi klimaindsatsen er integreret i mange forskellige kommunale aktiviteter og tiltag, der gennemføres i regi af forskellige områder med hvert deres budget – for eksempel ejendomsdrift, nye trafik anlæg, indkøb til administrationen og så videre.

Som et led i Gladsaxe Kommunes indsats for at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen indgår, at Byrådet har besluttet at udarbejde en energihandlingsplan, der vil betyde, at der sættes ekstra ind for at energiforbedre de kommunale ejendomme. Det vil kræve investeringer på 35 mio. kr. over en årrække at gennemføre energihandlingsplanen. Samtidig udbygges fjernvarmenettet i kommunen i perioden 2010-2015, og udbygningsprojekterne vil samlet set kræve investeringer på op imod en halv milliard kr.

Som et supplement hertil har Gladsaxe Kommune afsat et årsværk til at arbejde med kampanjer, informationsvirksomhed og samarbejde med borgere og virksomheder om at gennemføre initiativer, der kan bringe CO<sub>2</sub>-reduktionen i Gladsaxe op.

Alt i alt vil det kræve omfattende investeringer blandt en bred kreds af aktører at nå målet om 25 procent reduktion. Det gælder heldigvis for mange af de initiativer, der skal til, at de betaler sig på bundlinjen. El- og energiforbrug spiller en afgørende rolle. Hver gang varme forbruges for eksempel bliver mindre, sparer det ikke bare CO<sub>2</sub>, men giver også en billigere varme-regning. Det lyder enkelt, men der er forskel på, hvor mange år det vil tage at hente gevinsten hjem alt efter hvilke initiativer, der sættes i gang. Udfordringen består i at finde ressourcerne til at investere i energibesparelser – og i at få overblik over hvilke investeringer, der så bedst betaler sig.

Det er en udfordring, som Gladsaxe Kommune deler med husejere, boligorganisationer og virksomheder. Det er baggrunden for, at de ekstra ressourcer, som er afsat til at gennemføre

denne plan, i første omgang er målrettet en indsats for at informere og vejlede om, hvor det er fornuftigt at sætte ind.

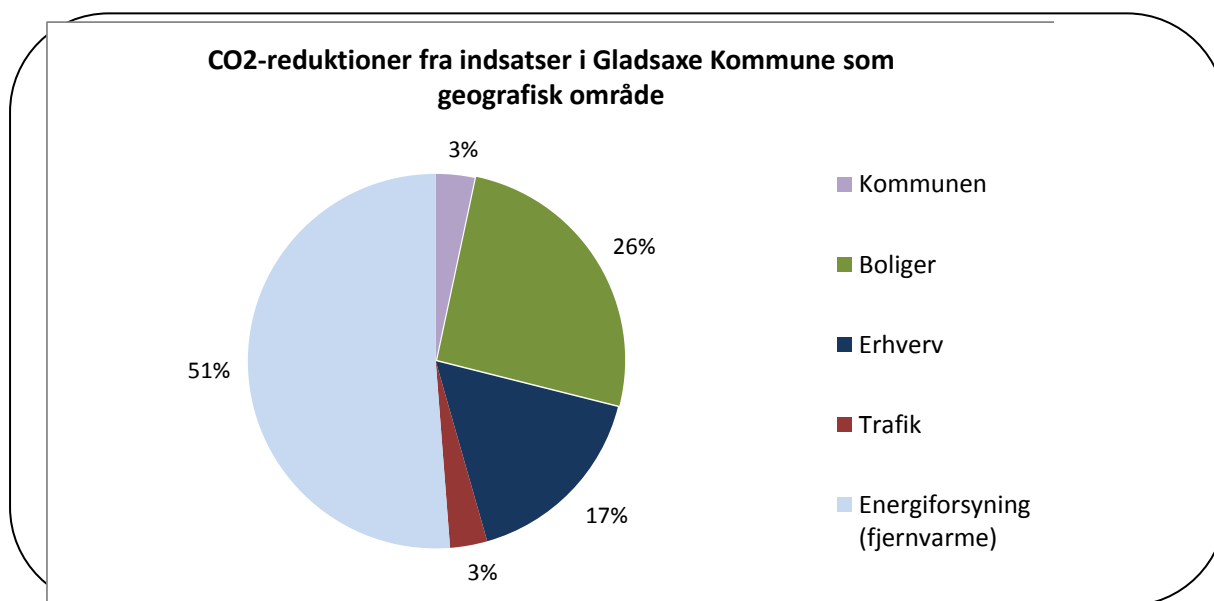
Denne plan præsenterer både initiativer og tiltag, som det allerede er besluttet at sætte i gang – og en række forslag til nye aktiviteter, der kan bidrage til, at vi når i mål. De forskellige forslag vil fungere som input til de årlige budgetlægninger. Det giver mulighed for løbende at justere og sætte ind, hvor der vil være størst gevinst for indsatsen.

### Indsatsområderne

Med denne plan lægger Gladsaxe Kommune op til, at målet om 25 procents CO<sub>2</sub>-reduktion kan nås gennem initiativer inden for fem indsatsområder:

- Kommunen som virksomhed
- Boliger
- Erhverv
- Trafik
- Energiforsyning (fjernvarme)

Figur 2 illustrerer, hvordan de forventede CO<sub>2</sub>-reduktioner fordeler sig på de fem indsatsområder.



Figur 2: CO<sub>2</sub>-reduktioner fra de foreslåede indsatser i Gladsaxe, fordelt på indsatsområder.

Det er især planerne for udbygning med fjernvarmeforsyning, der kommer til at påvirke energiforsyningen - og dermed CO<sub>2</sub>-udledningen. Udbygningen af fjernvarme forventes at bidrage med næsten halvdelen af reduktionen af CO<sub>2</sub>-udledningen i Gladsaxe over de næste ti år. Derudover er det beregnet, at el- og energibesparelser i boliger i Gladsaxe kan bidrage med yderligere 26 procent, mens initiativer i erhvervslivet er beregnet til at kunne bidrage med 17 procent.

Generelt stiger trafikmængderne i samfundet voldsomt, og det påvirker også udviklingen i Gladsaxe, hvor en stor del af trafikken er gennemkørende. Effekten af en lokal indsats på trafikområdet vil formentlig være lav (tre procent), sammenlignet med de andre indsatsområder.

## Klimakommune

Gladsaxe Kommune underskriver i august 2010 Danmarks Naturfredningsforenings Klimakommune-aftale. Gladsaxe Kommunes Klimakommune-aftale indebærer at Gladsaxe Kommune forpligter sig til at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen med 2,5 % om året frem til 2020 og at både Gladsaxe Kommunes egne aktiviteter som virksomhed og Gladsaxe Kommune som geografisk område er omfattet. Desuden forpligter Gladsaxe Kommune sig til årligt at udarbejde en handlingsplan, der beskriver, hvordan vi vil nå CO<sub>2</sub>-målet samt hvilke områder vi vil fokusere på. En gang årligt vil Gladsaxe Kommune offentliggøre en opgørelse om reduktionen i CO<sub>2</sub>-udledningen fra Gladsaxe Kommune som virksomhed og hvert andet år offentliggøre en opgørelse om reduktionen af CO<sub>2</sub>-udledningen fra Gladsaxe Kommune som geografisk område.

### *Fakta!*

*Danmarks Naturfredning står bag **Klimakommunerne**. I januar 2010 havde 58 af Danmarks i alt 98 kommuner underskrevet en aftale.*

*Som klimakommune forpligtiger kommunen sig til at reducere kommunens egen CO<sub>2</sub>-udledning med minimum to procent om året. Tre kommuner har indtil videre indgået udvidede aftaler, hvor reduktionen er udvidet til at gælde hele kommunen som geografisk område. Reduktionen sker ved ændret adfærd, ved at gennemføre tekniske ændringer og ved at omlægge energiforsyningen til mere CO<sub>2</sub>-neutrale metoder.*

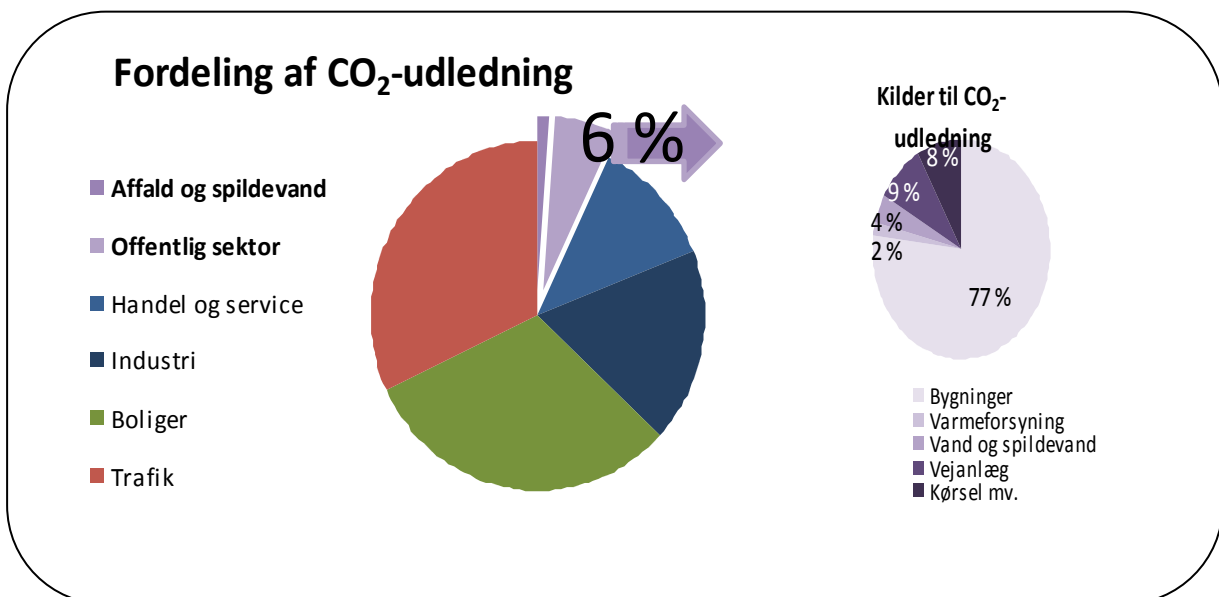
*Læs mere om klimakommuner på [www.dn.dk](http://www.dn.dk).*

### 3. Gladsaxe Kommune som virksomhed

#### CO<sub>2</sub>-mål for kommunen som virksomhed

Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen fra kommunale aktiviteter med 11 procent i 2020 i forhold til niveauet i 2007. Det svarer til en reduktion på cirka 2.600 tons CO<sub>2</sub> og udgør tre procent af det samlede mål for CO<sub>2</sub>-reduktion i Gladsaxe.<sup>2</sup>

CO<sub>2</sub>-udledning fra kommunens egne aktiviteter udgør kun knap seks procent af den samlede CO<sub>2</sub>-udledning inden for kommunegrænsen. Kommunens egen indsats er derfor kun en lille del af det store billede, men det betyder ikke, at den er mindre vigtig. Derfor vil Gladsaxe Kommune intensivere den systematiske indsats for at nedsætte energiforbruget i alle kommunale aktiviteter.



Kommunens mange bygninger, det vil sige blandt andet skoler, institutioner og rådhuset, er samlet set årsag til langt den største andel af Gladsaxe Kommunes egen CO<sub>2</sub>-udledning - næsten 80 procent. Derfor vil kommunen fortsat have fokus på at spare energi i bygningerne. Med derudover kan vi undersøge, hvad potentialerne for eksempel er i forbindelse med driften af grønne områder, medarbejderes transportvaner og på indsatsen på vejområdet. I Gladsaxe Kommune vil vi løbende vurdere, om vi kan arbejde mere energieffektivt, end vi gør i dag. Det kan for eksempel være ved at organisere arbejdet på nye måder. Endelig vil kommunen søge at tage højde for CO<sub>2</sub>-reduktion ved indkøb.

#### CO<sub>2</sub>-indsatsen i andre planer

Den nye Affaldsplan 2009-12 indeholder en række initiativer, der vil bidrage til at nedsætte CO<sub>2</sub>-udledningen. Især en bedre indsamling af plastaffald og dagrenovation og en øget genanvendelse af affald vil have effekt på CO<sub>2</sub>-udledningen. Både når det gælder affaldshåndteringen, men også når det drejer sig om den efterfølgende forbrænding.

<sup>2</sup> Den forventede udbygning af vedvarende energi på landsplan vil bidrage med yderligere CO<sub>2</sub> reduktion i Gladsaxe Kommune, således at Gladsaxe Kommune kan leve op til kravene til Klimakommune.

Den nye Kommuneplan 2009 indeholder en målsætning om, at byomdannelsen skal bidrage til at sikre en miljømæssig bæredygtig udvikling. Kommuneplanens handlingsprogram for perioden 2009-2013 indeholder blandt andet et krav om, at miljømæssig bæredygtighed i forhold til CO<sub>2</sub> og klima skal indarbejdes i lokalplaner for de områder, der skal byomdannes. Derudover skal der i alle større lokalplaner stilles krav om lavenergiklasse 1. Det betyder, at større lokalplaner fremover vil stille krav om, at byggeriet skal leve op til særligt skrappe energikrav, der er defineret i bygningsreglementet.

Agenda 21 – plan 2008-2012 indeholder også en række mål for kommunens miljøindsats. Planen beskriver en række mål indenfor indsatsområderne energi og klima, sundhedsskadelige stoffer og miljø, dyre- og planteliv, oplevelser i naturen samt miljøviden og netværk. Mange af de tiltag, der arbejdes med i Agenda-planen, bidrager positivt til at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen.

### **Det gør Gladsaxe Kommune**

#### **Handlingsplan for energibesparelser i kommunens bygninger**

Parallelt med CO<sub>2</sub>-handlingsplanen udarbejdes der en Energihandlingsplan for kommunens bygninger. Det forudsættes, at der i perioden 2007-2020 gennemføres energiforbedringer på i alt 16% samtidigt med, at CO<sub>2</sub>-udledningen reduceres med 11%. Til medfinansiering har Byrådet besluttet, at de opnåede økonomiske besparelser skal geninvesteres i nye energiforbedringer.

Som et led i Energihandlingsplanens gennemførelse vil kommunens energipuljer blive samlet for at opnå en bedre effekt.

#### **Påvirkning af adfærd**

Gladsaxe Kommune har siden 2001 haft fokus på det borgerrettede miljøarbejde i Agenda 21-planen. Erfaringerne med Agenda 21-arbejdet har vist, at den rigtige adfærd kan betyde, at store mængder energi bliver sparet. Gladsaxe Kommune vil derfor fortsætte med at gennemføre kampagner, informere og undervise både medarbejdere og borgere, herunder ikke mindst børn og unge i daginstitutioner, skoler, klubber med videre. Et nyt element bliver kampagner rettet mod de enkelte institutioner og skoler om indkøb af el-forbrugende produkter. Over for borgere vil der være fokus på at synliggøre lavpraktiske råd til den daglige adfærd. Det vil blandt andet ske via Grønt IDÉcenter.

#### **Indkøb af energivenlige pc'ere**

I 2010 vil Gladsaxe Kommune udskifte 1000 pc'ere i administrationen. Det vil bidrage til en væsentlig reduktion af elforbruget - og dermed også en reduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen.

#### **Elbiler**

Gladsaxe Kommune deltager i et forsøg med elbiler. Der er indkøbt fem elbiler, som afprøves af Ejendomsafdelingen, By- og Miljøforvaltningen samt Hjemmeplejen. Erfaringerne formidles til Transportministeriet med henblik på at vurdere, hvordan brugen af elbiler kan udbredes.

#### **Erfaringer med solcelleanlæg og vindturbiner**

Gladsaxe Kommune har etableret mindre solcelleanlæg på Rådhuset, Børnehuset Lauggården og det nye genoptræningscenter. Anlæggene er demonstrationsprojekter og bidrager ikke med den store CO<sub>2</sub>-reduktion pt. Planen med anlæggene er, at kommunen vil gøre sig erfaringer, så vi i fremtiden kan arbejde med solcelleløsninger i større omfang.

Der kan desuden etableres forsøg med at opsætte vindturbiner op på offentlige bygninger, under hensyn til lokalplaner, bygningsreglementer og andre alternative forsyningsmuligheder for strøm til bygningerne.

## **Forslag til nye aktiviteter – som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt**

### **Fokus på elbiler**

Der er et stort potentiale i at udbrede elbilerne. Det vil for eksempel kræve, at der etableres ladestationer forskellige steder i Gladsaxe.

### **Reduktion af energiforbrug til IT**

Knap 10 procent af kommunens strømforbrug stammer i dag fra brugen af IT. Nye muligheder, flere arbejdsstationer og større datamængder betyder imidlertid, at energiforbruget til IT vil stige de næste år. Samtidig udvikler de tekniske muligheder for energibesparelser sig med lynets hast. Gladsaxe Kommune vil også i årene fremover have fokus på at finde nye veje til energibesparelser på IT-området.

### **Fokus på CO<sub>2</sub> i politiske beslutninger**

En række af de beslutninger, de politiske udvalg og Byrådet træffer, får stor betydning for kommunens CO<sub>2</sub>-udledning. Gladsaxe Kommune vil udvikle et værktøj, der gør det muligt at indarbejde en beregnet CO<sub>2</sub>-belastning i relevante beslutningsgrundlag til politikerne.

## **Energihandlingsplan for kommunens bygninger**

Gladsaxe Kommune ejer ca. 220 adresser (ejendomme, lejemål og selvejende institutioner) med et samlet bygningsareal på knap 370.000 m<sup>2</sup>, som anvendes til forskellige kommunale aktiviteter. Det drejer sig om den kommunale forvaltning og drift, skoler, børneinstitutioner, pleje- og omsorgscentre, ældreboliger, idrætsanlæg, biblioteker og andet.

Byrådet besluttede i 2008 at styrke indsatsen for at spare energi ved at fastsætte nye langsigtede mål for indsatsen. Derfor udarbejdes der parallelt med CO<sub>2</sub>-handlingsplanen en Energihandlingsplan 2020 for de kommunale ejendomme. Energihandlingsplanen opstiller nye konkrete målsætninger for perioden 2007-2020 for reduktion af det samlede energiforbrug, for reduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen og for lokal anvendelse af vedvarende energi.

Forslaget lægger op til flere målsætninger for energiindsatsen og tager udgangspunkt i en målrettet fortsættelse og videreudvikling af kommunens hidtidige praksis på området.

Energihandlingsplanen omfatter i hovedtræk følgende:

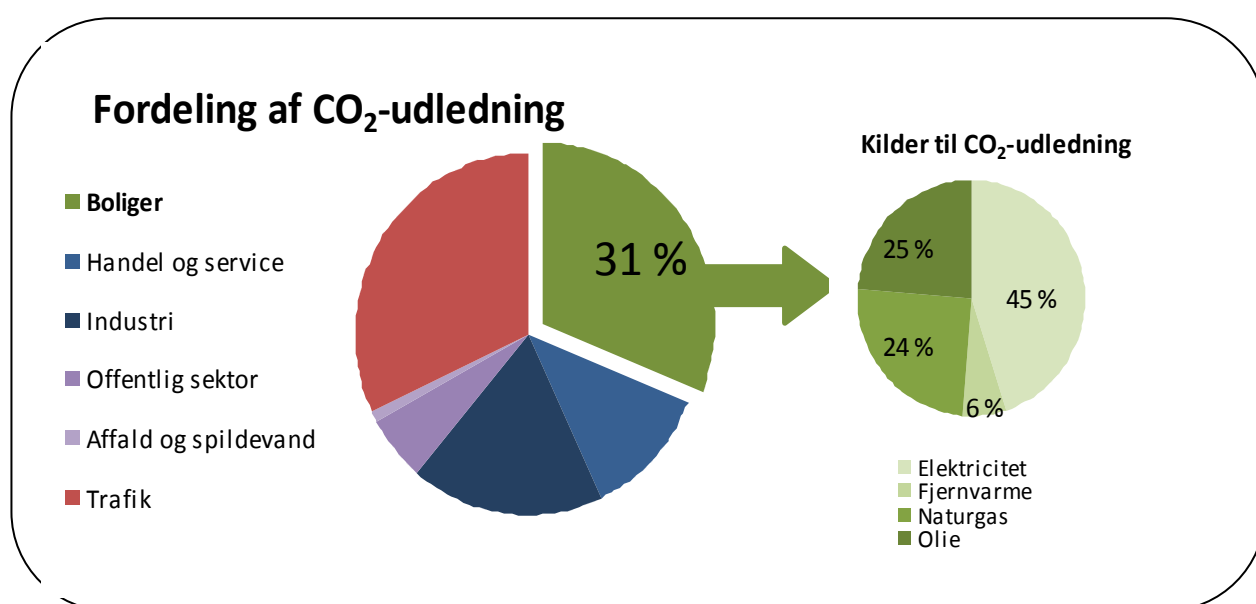
- Videreudvikling af web-baserede it-værktøjer til overvågning af bygningernes energiforbrug og tekniske anlæg.
- Tekniske forbedringer og energireovering af eksisterende bygninger.
- Energibevidst projektering af nybyggeri.
- Fjernvarmekonverteringer hvor naturgasfyrede bygninger omlægges til mere miljøvenlig fjernvarme.
- Fokus på lejeaftaler, hvor der i forbindelse med indgåelse af nye lejeaftaler stilles krav om lejemålets energistandard.
- Kompetence- og organisationsudvikling.

## 4. Boliger

### CO<sub>2</sub>-mål for boliger

Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen fra boliger i Gladsaxe med 15 procent i 2020 i forhold til niveauet i 2007. Det svarer til en reduktion på 20.000 tons CO<sub>2</sub> og udgør 26 procent af det samlede mål for CO<sub>2</sub>-reduktion i Gladsaxe.

Husholdningerne i Gladsaxe udleder omkring 31 procent af den samlede mængde CO<sub>2</sub> indenfor kommunegrænsen. Udledningen stammer dels fra opvarmning af boliger, dels fra belysning og brug af el-apparater som for eksempel hårde hvidevarer, computere og tv.



### Fornuft og målrettethed skal skabe bæredygtige husholdninger

Boliger er en af de store kilder til CO<sub>2</sub>-udledning i samfundet, og der er et stort potentiale for at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen her. Udviklingen går stærkt. Der udvikles hele tiden nye materialer og teknologier – og derfor er der meget stor forskel på energiforbruget i en bolig, alt efter hvornår den er opført. På langt sigt vil det være muligt at indrette boliger, så de slet ikke bidrager til CO<sub>2</sub>-udledningen. Størstedelen af boligerne i Gladsaxe er opført før 1970.

Derfor er det et vigtigt indsatsområde at informere og motivere borgerne til at gennemføre energitiltag i deres private hjem. Beregninger viser, at det vil være realistisk at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen fra boliger i Gladsaxe i form af el og varme med 30-35 procent med allerede kendte løsninger. Udfordringen består i at udbrede kendskabet til potentialerne – herunder ikke mindst kendskabet til, at investeringer i energibesparelser ofte hentes hjem ved lavere forbrugsomkostninger.

Der har gennem tiden været iværksat mange tiltag, som skulle få boligejere og beboere til at bruge mindre energi ved at efterisolere, optimere de tekniske installationer, bruge vedvarende energi, købe a-mærkede hårde hvidevarer, sparepærer og så videre. Kampagnerne er stadigvæk ikke nået ud til alle.

Langt de fleste ved godt, hvor der kan sættes ind – men ved ikke nok om, hvad det koster – og hvilke tiltag, der betaler sig i sidste ende. Samtidig kan det være vanskeligt at holde fokus på at ændre vaner i en travl hverdag.

Gladsaxe Kommunes indsats vil derfor fokusere på tiltag, der kan gøre det nemmere for borgerne at gøre en indsats i egen bolig. Først og fremmest skal vi være en sparingspartner, når det drejer sig om at komme i gang. Vi skal kunne vejlede borgere i junglen af gode råd og de mange tilbud fra forskellige aktører. Udover at stå til rådighed med viden, vil vi også aktivt inspirere og motivere til handling gennem kampagner og events, sådan at så mange som muligt får lyst til at være med. Der kan desuden etableres forsøg med at opsætte vindturbiner op på bygninger, under hensyn til lokalplaner, bygningsreglementer og andre alternative forsyningsmuligheder for strøm til bygningerne.

**Fakta!**

I efteråret 2009 gennemførte Grønt IDÉcenter **klimapilotkampagnen** for første gang. Den bestod i at uddanne ottende klasses elever til klimapiloter og lade dem gå fra dør til dør og fortælle husejere, hvordan de kan gennemføre energitiltag i eget hus.

Elever fra syv ottende klasser fra tre forskellige skoler i kommunen deltog. De fik videregivet spareråd til 1665 husejere i løbet af de to dage kampagnen foregik.

Læs mere om klimapiloterne på [gladsaxe.dk/klimapilot](http://gladsaxe.dk/klimapilot)

## **Det gør Gladsaxe Kommune**

### **Energibevidst undervisning i folkeskolerne**

Det er ingen hemmelighed, at vejen til ændringer i husholdningernes vaner ofte går gennem børnene. I 2009 gennemførte Gladsaxe Kommune "Klimapilotkampagnen", og kampagnen gentages igen i 2010. Vi vil nå skolebørn ved at udarbejde materialer og kampagner, der kan indgå i skolens undervisning. På den måde kan børn og unge tidligt i livet lære om klimavenlig adfærd og forhåbentlig tage budskabet med hjem til familien.

### **Kampagner og events**

Det skal også være sjovt og inspirerende at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen. Gladsaxe Kommune har i mange år gennemført en årlige Miljøuge, der har til hensigt at inspirere og motivere borgere til miljørigtig adfærd. Vi vil fortsætte med den årlige Miljøuge, og vi vil udarbejde kampagner, som sætter fokus på bestemte klimavenlige emner på en sjov måde.

### **Samarbejde med boligselskaber**

Ligesom de private boligejere har boligselskaberne og beboerne i de almene boliger ofte mange muligheder for at mindske deres CO<sub>2</sub>-udledning, og derfor vil kommunen fokusere på at hjælpe boligselskaberne på vej. Med den nye styringsreform, der fra 2010 åbner for et nyt og tættere samarbejde mellem kommunen og boligorganisationerne, får vi mulighed for at lægge op til en mere forpligtende og fremadrettet dialog med boligselskaberne. Vi vil derfor sætte fokus på energibesparelser og CO<sub>2</sub>-reduktioner i den dialog vi har med boligselskaberne.

Desuden vil Gladsaxe Kommune etablere et netværk for boligselskaber, hvor afdelingerne kan drage nytte af hinandens erfaringer. I netværket vil Gladsaxe Kommune afprøve interessen for at igangsætte klimaprojekter.



## **Forslag til nye aktiviteter – som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt**

### **Energivejledning i Grønt IdÉcenter**

Mange borgere i kommunen nævner mangel på uvildig rådgivning om energirenovering og energibesparelser i deres bolig som en barriere for at gøre en indsats. En energivejleder i Grønt Idécenter kunne tilbyde borgerne den nødvendige hjælp til at få større overblik på området.

### **Termografisk kortlægning af bygninger**

En termografisk kortlægning af bygninger i kommunen giver mulighed for at synliggøre den enkelte bygnings varmetab gennem tag og facader. Kortlægningen sker ved hjælp af termofotografering fra luften og vil kunne stilles til rådighed på kommunens hjemmeside. Vi vil arbejde for at gennemføre og formidle en termografisk kortlægning.

### **Forsøgsbyggeri**

Forsøgsprojekter kan bidrage til at øge kendskabet til energirenovering. Kommunen kan undersøge mulighederne for at igangsætte demonstrationsprojekter, hvor en bolig, der er typisk for Gladsaxe, energirenoveres efter moderne bygningskrav.

### **Formidling af teknisk viden**

Grønt IDÉcenter kan klædes yderligere på til at tilbyde energirigtig vejledning. Det kan for eksempel ske ved at udarbejde en vidensbase, der kan samle den store mængde information, der allerede findes på området. På den måde kan kommunen bedre hjælpe borgere videre til de rette eksperter. Derudover vil vi se på muligheder for at udvide udlån af forskelligt måleudstyr til registrering af den enkelte boligs energiforbrug.

## **Samarbejde med boligselskaberne**

Boligselskaberne er ofte store energiforbrugere, fordi de repræsenterer mange beboere. Erfaringer viser, at der ofte er gode muligheder for at spare store mængder energi ved at fokusere på energibesparelser her. For eksempel hvis et boligselskab står overfor at skulle renovere deres bygninger. Gladsaxe Kommune vil derfor inddrage de boligselskaber, der er repræsenteret i kommunen, i en frivillig indsats for at mindske udledningen af CO<sub>2</sub>.

Vores indsats overfor boligselskaber har tre indgangsvinkler:

- Med den nye styringsreform har kommunen fået muligheder for et meget mere fremadrettet samarbejde med boligselskaberne. Vi vil derfor sætte fokus på energibesparelser, når vi er i dialog med selskaberne.
- Alle energiselskaber er blevet pålagt at spare energi hos forbrugerne og yder rådgivning og støtte på forskellig vis for at opfylde denne forpligtelse. Gladsaxe Fjernvarme støtter energibesparelser i boliger gennem tilskud og har allerede støttet konkrete projekter hos lokale afdelinger af boligselskaberne. Den indsats vil vi gerne udbrede til mange flere. I fremtiden vil vi derfor være mere aktive i at synliggøre muligheden for tilskud. Vi håber, at kombinationen af dialog om energibesparelser sammen med muligheden for tilskud kan få flere projekter realiseret.
- Vi vil også oprette et netværk for boligselskaberne, så der sker vidensdeling mellem boligselskaberne.

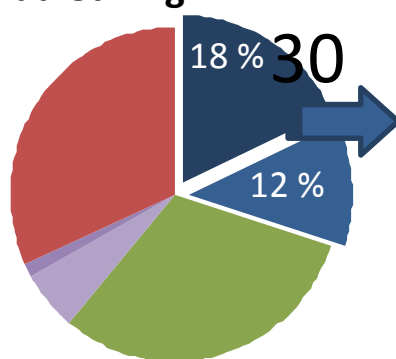
## 5. Erhverv

### CO<sub>2</sub>-mål for erhvervslivet

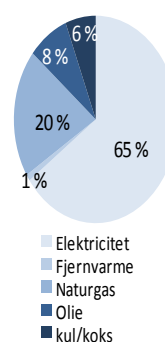
Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen fra erhvervslivet med ti procent i 2020 i forhold til 2007. Det svarer til en reduktion på cirka 13.000 tons CO<sub>2</sub> og udgør 17 procent af det samlede mål for CO<sub>2</sub>-reduktion i Gladsaxe .

### Fordeling af CO<sub>2</sub>-udledning

- Industri
- Handel og service
- Boliger
- Offentlig sektor
- Affald og spildevand
- Trafik



### Kildertil CO<sub>2</sub>-udledning



### Oplysning og samarbejde skal løfte opgaven

Erhvervslivet står for 30 procent af den samlede CO<sub>2</sub>-udledning i Gladsaxe. Erhvervslivets udledning fordeler sig på produktionsindustrien, der står for 18 procent af udledningen, samt detailhandel og kontorvirksomhed der tilsammen udleder de 12 procent.

Beregninger viser, at erhvervslivets CO<sub>2</sub>-belastning vil kunne reduceres med ti procent over de næste ti år – alene ved at gennemføre allerede kendt teknologi. Beregningerne er et forsigtigt skøn – for det lader sig ikke gøre at få et præcist overblik over potentialet. Det ville kræve, at man kendte til de enkelte virksomheders produktions- og markedsforhold.

Også når det gælder erhvervslivet, er det sådan, at CO<sub>2</sub>-reduktion er forbundet med lavere omkostninger til el og energi. Der er stor forskel på, hvor store investeringer, det vil kræve i hvert enkelt tilfælde – ligesom der er forskel på, hvor hurtigt en investering vil være hentet hjem gennem lavere omkostninger. Og som det var tilfældet for boligejere, så viser undersøgelser også her, at virksomhederne mangler information og vejledning i forhold til at føle sig klædt på til at træffe de rigtige valg.

Derfor vil Gladsaxe Kommune igangsætte en række aktiviteter, der skal understøtte virksomhedernes klimaindsats og bidrage til at

#### Fakta!

I 2009 har Gladsaxe Kommune etableret et **klimanetværk** for alle interesserede virksomheder. Hensigten med netværket er at motivere og vejlede virksomhederne til energitiltag. Der deltager 15-20 virksomheder pr. gang. Læs mere om netværket på [gladsaxe.dk/klima](http://gladsaxe.dk/klima)

spredde initiativerne fra de få til de mange. Aktiviteterne kommer til at have tre overordnede målgrupper: industri, handel (detailhandel) og service (kontor).

Gladsaxe Kommune er i forvejen i løbende dialog med virksomhederne om miljøforhold. Det giver gode muligheder for at supplere med information og inspiration i forhold til for eksempel energibesparelser og transportvaner til de virksomheder, som gerne vil i gang med en klimaindsats. Ud over den løbende dialog, der i forvejen er, så vil vi også gøre, hvad vi kan for at understøtte netværk blandt lokale virksomheder. Gladsaxe Erhvervsråd er et oplagt forum for at udvikle samarbejdet mellem kommunen og erhvervslivet på klimaområdet.

## **Det gør Gladsaxe Kommune**

### **Klimasamarbejde**

Gladsaxe Kommune har allerede taget hul på et uformelt samarbejde med virksomheder i kommunen om en frivillig indsats. Formålet med samarbejdet er at informere om potentialer i at arbejde med for eksempel energibesparelser og reduktion af CO<sub>2</sub>-belastningen fra transport – og understøtte indsatsen. Gladsaxe Kommune vil udvikle et koncept for et samarbejde, der fremmer både store såvel som små indsatser på de lokale virksomheder.

### **Klimanetværk**

Gladsaxe Kommune har allerede etableret et klimanetværk for virksomheder, som vi skal fastholde og udbygge. Kommunen indkalder løbende til netværksmøder, hvor dagsordenen byder på inspiration og erfaringsudveksling. Netværket skal blandt andet være med til at skabe opbakning til gennemførelsen af CO<sub>2</sub>-handlingsplanen og synliggøre aktiviteter og tiltag på klimaområdet i Gladsaxe Kommune.

## **Forslag til nye aktiviteter – som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt**

### **Klimaambassadører**

Gladsaxe Kommunes Miljøafdeling og Forsyningsafdeling besøger med jævne mellemrum et bredt udsnit af industri-, handels og servicevirksomheder i Gladsaxe. Tilsynsmedarbejderne kan efteruddannes til at være klimaambassadører, så de kan formidle Gladsaxes ambitioner og mål på klimaområdet, når de er på besøg.

### **Demo-virksomheder og web-portal**

Gladsaxe Kommune vil gerne medvirke til at gøre det nemt og hurtigt at udveksle viden og erfaring. Vi vil undersøge interessen for at oprette en web-portal, som kan være et opsamlingssted for virksomhedernes viden, erfaringer og tiltag. Her kan virksomheder, som har gjort noget særligt, fortælle om deres gode erfaringer og dele deres viden med andre virksomheder. En idé kunne være at præsentere interesserede virksomheder på et kort over lokale demo-virksomheder.

## Frivilligt klimasamarbejde

Gladsaxe Kommune vil samarbejde med interesserede virksomheder i kommunen. Formålet med samarbejdet er at reducere CO<sub>2</sub>-udledning, og det skal tage udgangspunkt i virksomhedernes konkrete situation og muligheder. Alle typer virksomheder vil kunne indgå i et samarbejde med kommunen.

Som det første vil kommunen derfor udvikle et overordnet koncept for, hvad et samarbejde kan indeholde, hvordan der skal følges op, og hvordan kommunen kan medvirke til at gøre virksomhedernes indsats synlig overfor omverdenen. Hensigten er, at både store og små virksomheder skal kunne deltage.

Kommunen vil arbejde for, at samarbejdet kan udvikle sig til at indeholde konkrete mål, som den enkelte virksomhed ønsker at nå indenfor en givne periode. Målene kan variere både i form og indhold afhængig af den enkelte virksomhed.

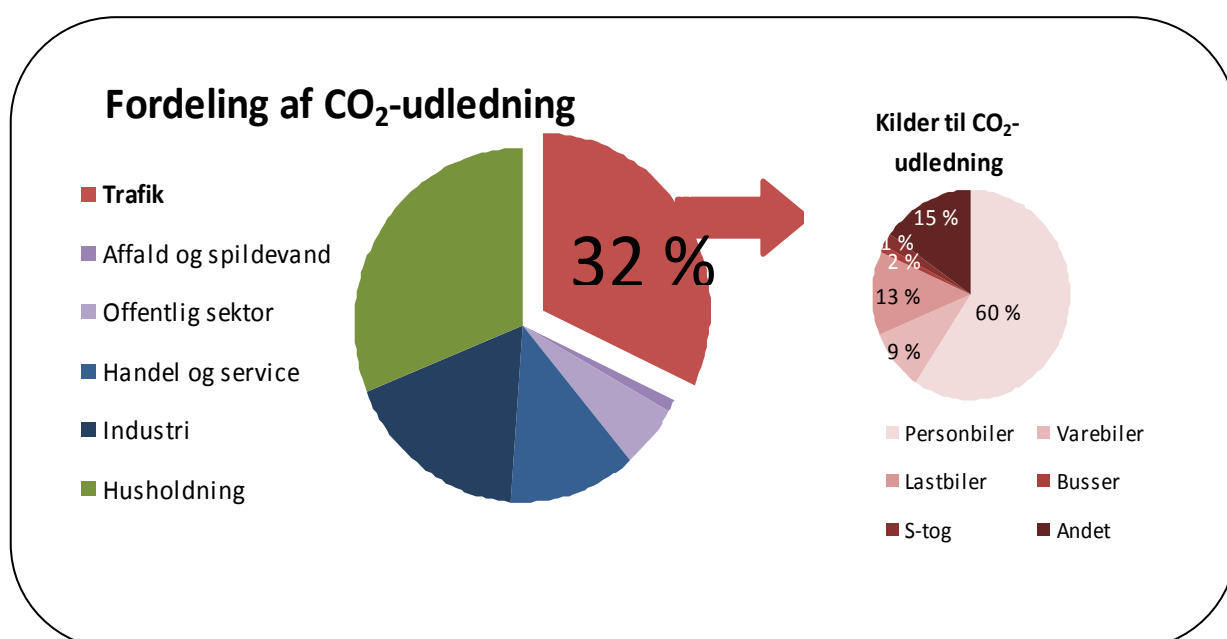
Kommunen vil gøre en aktiv indsats for at komme i dialog med interesserede virksomheder. Det vil ske gennem de kontakter, vi allerede har - for eksempel i forbindelse med tilsyn. Derudover vil kommunen udnytte klimanetværket for virksomheder, men også generelt gøre opmærksom på aktiviteter i forskellige sammenhænge.

## 6. Trafik

### CO<sub>2</sub>-mål for trafik

Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen fra trafik med cirka 2.500 tons CO<sub>2</sub> i perioden frem til 2020. Det udgør tre procent af det samlede mål for CO<sub>2</sub>-reduktion i Gladsaxe.

Trafikken står for 32 procent af den samlede udledning fra Gladsaxe og er dermed den sektor, der bidrager med den største CO<sub>2</sub>-udledning inden for kommunegrænsen. Samtidig er trafikken et indsatsområde, hvor det er vanskeligt for kommunen at påvirke CO<sub>2</sub>-udledningen, fordi de trafikale forhold først og fremmest er styret af nationale beslutninger.



### Cykelisme og kollektiv trafik

Det er især privatbilismen, der bidrager til den store CO<sub>2</sub>-udledning. Hele 60 procent af trafikens CO<sub>2</sub>-udledning kommer fra personbiler.

Trafiksystemet i Gladsaxe er karakteriseret ved flere store, gennemgående hovedtrafikårer for Hovedstadsområdet, og det betyder, at der er en stor mængde gennemkørende trafik, som der er meget få muligheder for at påvirke.

Der er et udbygget net af kollektiv trafik i Gladsaxe med fem S-togsstationer og et net af lokale og regionale buslinjer. Kombinationen af store hovedfærdselsårer og den udbyggede kollektive trafik er en af årsagerne til, at mange arbejdspladser er placeret i Gladsaxe. Mange daglige pendlere bruger busser og S-tog, men der er stadig også mange, der bruger bilen som transportmiddel.

Det er et mål at bevare den gode mobilitet, der er et kendetegn for Gladsaxe, samtidig med at CO<sub>2</sub>-udledningen nedsættes. Det betyder, at vi skal arbejde på, at alternativer til bilen bliver mere attraktive for borgerne og tilrejsende fra andre kommuner. Det handler også om at ændre vores egen adfærd, så de korte bilture bliver erstattet med cyklen eller kollektiv trafik.

*Fakta!*

*60 procent af trafikken i Gladsaxe foregår på motorvejene og er gennemkørende trafik.*

*72 procent af trafikens CO<sub>2</sub>-udslip stammer fra personbiler, 11 procent af CO<sub>2</sub>-udslippet fra varebiler, 15 procent fra lastbiler, og to procent af CO<sub>2</sub>-udslippet stammer fra busser.*

Derudover er det vigtigt at skabe bedre vilkår for cykeltrafikken, så vi får flere til at vælge det både sunde og miljørigtige alternativ, som cyklen er. Gladsaxe Kommune har allerede i en årrække arbejdet målrettet med at forbedre cyklisters vilkår igennem Cykelstiplanen 2006, som sætter fokus på

trafiksikkerhed, komfort, vedligehold og fremkommelighed, og som har både de potentielle og de udøvende cyklister som målgruppe.

## **Det gør Gladsaxe Kommune**

### **Bedre vilkår for cykeltrafik**

Kommunen har fokus på at udarbejde opmærksomhedskampagner, hvor formålet er at synliggøre cykeltrafikken og dermed øge interessen for at cykle og antallet af nye cyklister. Cykeltrafik er et positivt bidrag til trafikbilledet, da det udtrykker liv og samtidig er et nemt, billigt bæredygtigt og sundt alternativ til bilen. Samtidig er den en effektiv vej til at nedsætte CO<sub>2</sub>-udslippet.

### **Bedre busfremkommelighed**

Busserne i Gladsaxe skal have bedre fremkommelighed, så de kommer hurtigere frem og får en mere regelmæssig drift. Samtidig skal forholdene ved stoppestederne forbedres, så flere borgere alt i alt ser bussen som et godt alternativ til bilen. Gladsaxe Kommune samarbejder med Movia om en række projekter, der skal forbedre bussernes fremkommelighed.

### **Vejbelysning**

Udskiftningen af vejbelysningen i Gladsaxe giver nye tekniske muligheder for at spare på strømmen. Den nye vejbelysning kan optimeres, for eksempel ved at ændre dæmpningsperioder. Der er besluttet udskiftning af vejbelysningen på alle kommunale veje, ligesom det overvejes at skifte vejbelysningen på de tidligere amtsveje.

### **Byudvikling ved stationer og byfortætning**

Det er afgørende for borgere og pendlere brug af den kollektive trafik, at de bor og arbejder tæt ved trafikknudepunkter. Derfor prioriterer Gladsaxe Kommune at arbejde med byfortætning. Samtidig indarbejdes der normer for cykelparkering i lokalplaner, så der bliver bedre muligheder for at cykle til og fra trafikknudepunkterne.

## **Forslag til nye aktiviteter – som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt**

### **Optimering af trafiksignaler**

Trafikstyring kan sikre, at trafiksignalernes grøn-tider styres af de trafikmængder, der ankommer til krydset. På den måde kan man optimere trafikflowet, så der kommer langt færre stop og dermed en mere glidende trafik med et lavere brændstofforbrug.

### **Mobilitetsplanlægning og kampagner**

Kommunen kan etablere samarbejder med lokale virksomheder om at udarbejde transportplaner for udvalgte arbejdspladser for på den måde at påvirke de ansattes transportvaner til og fra arbejde, herunder øget brug af offentlig transport. I første omgang kan der udarbejdes transportplaner for kommunen som virksomhed.

### **Delebiler og samkørsel**

Delebiler og samkørsel med andre kan også være med til at reducere trafikens CO<sub>2</sub>-udledning i Gladsaxe. En mulighed er at se på, hvordan debilsordninger kan understøttes, så der kommer flere debiler. En anden mulighed kunne være at oprette dedikerede p-pladser til debiler på attraktive steder i byen.

### **Park and Ride, Skovbrynet Station**

Kommunen vil sammen med Vejdirektoratet og DSB arbejde for at etablere en parkeringsplads for pendlere – en såkaldt Park and Ride på Skovbrynet Station. Stationen er velegnet til formålet, fordi pladsen ligger tæt ved både motorvej og S-togsnettet. Pladsen kan både være for lokale pendlere, og for pendlere der kommer fra Nordsjælland.

### **Letbane langs Ring 3**

Kommunen vil fortsat arbejde for at få etableret en letbane langs Ring 3. En letbane kan supplere den nuværende banebetjening og sikre en høj kvalitet af højklasset kollektiv trafik. En letbane vil give et stort løft i kraft af nedsættelsen af rejsetid og en markant forbedring af komforten på tværs i regionen. Derfor forventer vi også, at letbanen vil øge antallet af borgere, der tager den kollektive trafik.

## 7. Energiforsyning

### CO<sub>2</sub>-mål for energiforsyning

Gladsaxe Kommune vil arbejde for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen fra energiforsyningen med 40.000 tons CO<sub>2</sub> i 2020 i forhold til niveauet i 2007. Indsatsen udgør 51 procent af det samlede mål for CO<sub>2</sub>-reduktion i Gladsaxe.

Energiforsyningen i Gladsaxe Kommune er hovedsageligt baseret på energi, der bliver produceret udenfor kommunen.

Det gælder både de brændsler, der anvendes, som for eksempel olie, benzin, gas og brænde, og den energi der leveres via ledninger i form af fjernvarme og el.

Såvel borgere og virksomheder som Gladsaxe Kommune har begrænset indflydelse på energiforsyningen og valg af brændsler - og dermed i sidste ende på CO<sub>2</sub>-udledningen fra energiforsyningen. Samtidig har den måde, den enkelte bygning forsynes med energi på, stor betydning for CO<sub>2</sub>-udledningen.

Gladsaxe Kommune har mulighed for at påvirke udledningen af CO<sub>2</sub> fra energiforsyningen ved at stille krav om mere miljøvenlig fjernvarme, ved på længere sigt at købe "grøn strøm" og ved at håndtere affaldet bedre. Gladsaxe Kommunes Affaldsplan 2009-2012

beskriver, hvordan vi vil arbejde for at forbedre affaldshåndteringen. I fremtiden vil der være to leverandører af fjernvarme til områder i Gladsaxe; Centrankommunernes Transmissions-selskab (CTR) og I/S Vestforbrænding.

For at fremme udviklingen af en miljøvenlig energiforsyning, vil Gladsaxe Kommune fremme udbygningen med miljøvenlig fjernvarme, udbrede anvendelsen af vedvarende energi og arbejde for, at flest mulige energibesparelser bliver gennemført.

I Gladsaxe Kommune har vi valgt at vente med at indgå aftaler om grøn strøm. Kommunen overgår til grøn strøm, lige så snart der foreligger et over-nationalt system og sikkerhed for at der produceres mere CO<sub>2</sub>-neutral strøm ved at Gladsaxe Kommune overgår til ordningen, end der ellers ville.

#### *Fakta!*

*En række forsyningselskaber markedsfører såkaldt "grøn strøm". Det er betegnelsen for strøm, der er produceret af miljørigtige energikilder som for eksempel vind- eller solenergi. Der findes i dag ikke et standardprodukt eller en definition på grøn strøm. Der er flere forskellige produkter på markedet, men kun et enkelt produkt giver anledning til, at der produceres mere CO<sub>2</sub>-neutral elektricitet, end der ellers ville komme fra eksisterende energianlæg. Mængden af CO<sub>2</sub>-neutral el-produktion i de centrale systemer styres indtil videre næsten udelukkende af de nationale udbygningsplaner for vedvarende energi og af EU's CO<sub>2</sub>-kvotesystem.*

*Det ene produkt, som er certificeret vedvarende energi og hvor knap 25 % af merprisen går til investering i nye anlæg, er i dag så dyrt, at Gladsaxe Kommune vurderer, at det ikke i dag er realistisk at indgå aftale om.*

*Der arbejdes internationalt på, at udarbejde et fælles overnationalt system for grøn strøm, som bl.a. sikrer at der produceres forholdsvis mere CO<sub>2</sub>-neutral strøm.*



## **Det gør Gladsaxe Kommune**

### **Udbygning med fjernvarme**

Der er planer om at udbygge med fjernvarme i områder, der tidligere har været udlagt til naturgas. Planerne omfatter udbygning med fjernvarme fra CTR og I/S Vestforbrænding, og omfatter områder i Bagsværd, Værebros, Mørkhøj, Buddinge og Søborg. Fjernvarmeforsyningen er miljøvenlig, fordi den er baseret på overskudsvarme fra elproduktionen og fra forbrænding af affald. Realisering af udbygningsplanerne kræver investeringer på ca. en halv milliard kr. fra 2010-2015 og vil nedbringe udledningen af CO<sub>2</sub> med op til 40.000 tons.

### **Energiplan**

For at sikre, at udviklingen af en miljøvenlig energiforsyning sker på en samfundsøkonomisk og miljømæssig optimal måde vil Gladsaxe Kommune udarbejde en strategisk energiplan. Planen skal skabe et samlet overblik over forsynings- og besparelsesmuligheder samt mulighederne for at indpasse lokal vedvarende energi. Planen skal samtidig sikre, at energien udnyttes mest effektivt og økonomisk. Et led i den strategiske energiplanlægnings vil være at koordinere med nabokommuner for at fremme en øget udnyttelse af vedvarende energi i de regionale el- og fjernvarmesystemer.

## **Forslag til nye aktiviteter – som vil kunne indgå i indsatsen på længere sigt**

### **Reduceret brug af fyringsolie**

Fyringsolie bliver stadig anvendt til opvarmning mange steder i kommunen, og det vil vi arbejde på at nedsætte. Hvis alle oliekedler erstattes med fjernvarme, naturgas eller varmepumper, vil det både mindske forureningen af lokalmiljøet og spare store mængder CO<sub>2</sub>. Kommunen vil derfor forsøge at påvirke boligejere med kampagner og direkte henvendelser.

## Strategisk energiplan

Gladsaxe Kommune vil samarbejde med nabokommunerne om at sikre en høj andel af vedvarende energi i fjernvarmeforsyningen. Dette vil ske ved, at vi laver en sammenhængende planlægning, der sikrer et dynamisk samspil mellem energibesparelser og energiforsyning.

En nedbringelse af CO<sub>2</sub>-udledningen kan i høj grad ske ved at udbygge med fjernvarme. CO<sub>2</sub>-bidraget fra fjernvarme er meget lavt, fordi forsyningen er baseret på overskudsvarme fra elproduktion og affaldsforbrænding i Hovedstadsområdet.

Frem mod 2020 vil CO<sub>2</sub>-indholdet i fjernvarmen falde som følge af omlægninger i elproduktionen, og analyser viser, at det er realistisk, at mere end 70 procent af fjernvarmen kan baseres på vedvarende energi allerede fra 2025.

I 2009 dækkede fjernvarme ca. 20 procent af opvarmningsbehovet i Gladsaxe Kommune. Når Gladsaxe Kommunes og I/S Vestforbrændings udbygningsplaner realiseres, vil mere end 50 procent af opvarmningsbehovet være dækket med fjernvarme i 2015. En strategisk energiplan kan belyse, om det er hensigtsmæssigt at udvide fjernvarmeforsyningen yderligere til villaer og kæde-/rækkehuse.

Med energiplanen ønsker vi at kortlægge, hvor lokale vedvarende energikilder kan indpasses i den samlede energiforsyning af Gladsaxe Kommune. Indpasning af lokal vedvarende energi skal ske med omtanke og der, hvor det har mest positiv effekt. For eksempel giver det kun mening at fremme solvarme og jordvarme til bygninger i områder, der ikke i forvejen får fjernvarme. Hvis der etableres sådanne anlæg på bygninger i fjernvarmeområder, er der risiko for at varmen fra elværker og forbrændingsanlæg skal køles bort.